

Groen en Heem Actueel

Nr.2, juni 2024

Nieuwsbrief van de vereniging Groen en Heem Valkenswaard
e.o. betrokken bij onze natuur en cultuurhistorie!

Correspondentieadres

Groen en Heem Valkenswaard e.o., Postbus 567, 5550 AN Valkenswaard
+31-(0)40-22 60 010, info@groen-heemvalkenswaard.nl

Redactie

Bas Verbeek, (eindredactie en lay-out)
Lambert de Brouwer en Ton Zwerts (redactieleden)

Agenda

Juli

Augustus

September

Wist u dat...

... dat wij op zoek zijn naar de bevrijdingsboom van het jaar;
... dat relevante stukken voortaan via het bulletin aan de leden worden kenbaar gemaakt;
... de boomkikker haar weg naar onze regio gevonden heeft;
... het noorderlicht ook in Waalre, Valkenswaard en omgeving zichtbaar was;
... archeologen de restanten van het gehucht Brand bij Geenhoven hebben onderzocht;
... het centrum van Valkenswaard nieuwe nestkastjes heeft;
... het Eindhovens Dagblad maar liefst twee pagina's over onze vereniging schreef;
... de wielewaal zich tijdens onze vogelexcursie heeft laten horen;
... er in Valkenswaard sprake is van het gebruik van het omstreden middel Glyfosaat op landbouwakkers;
... het historisch beschermde holle kerken(zand)pad van Valkenswaard naar Loon in Waalre door landbouwwerktuigen telkens weer steeds verder wordt vernield.

Van het Bestuur

Dommel, Keersop en Malpie op TV

In de aflevering van 9 juni heeft het tv-programma Vroege Vogels aandacht besteed aan een mooi deel van Brabant: de Dommel, Keersop en Malpie zijn deze keer aan bod gekomen. Terugkijken?

<https://www.bnnvara.nl/vroegevogels/videos/609718>

Contributie

Leden die de contributie voor 2024 ad € 10,- nog niet hebben overgemaakt kunnen dit doen op banknummer **NL17TRIO0391081616**, ten name van Groen en Heem Valkenswaard e.o.

Nieuws en actualiteiten

De Valkenswaardse bevrijdingsboom 2024. Op zoek naar levende groene getuigen van 80 jaar bevrijding.

17 september 2024 is het 80 jaar geleden dat Valkenswaard als eerste gemeente in Zuidoost-Brabant door de geallieerden werd bevrijd. Operatie Market Garden betekende voor de inwoners van Valkenswaard het einde van vele jaren oorlog en ontbering.

Daarom heeft de Bomenstichting samen met de Valkenswaardse verenigingen: Groen en Heem, IVN en Weerderheem het initiatief genomen om op zoek te gaan naar nog levende groene getuigen van de Tweede Wereldoorlog en de bevrijding van Valkenswaard.

Wij roepen (oud)inwoners van Valkenswaard op om, nu het nog kan, hun verhaal te vertellen over een Valkenswaardse boom die voor hen een belangrijke rol speelde tijdens de oorlogsjaren.

Omdat veel bomen gemiddeld (eiken en linden tot wel zo'n 400 jaar) veel ouder worden dan mensen kunnen zij getuigen van wat er toen op die plek gebeurde. De zomereiken aan de Luikerweg zagen de Engelse bevrijders voorbij trekken. Er staan nog veel bomen langs wegen en bij huizen en boerderijen die getuige waren van wat er toen gebeurde. Bijvoorbeeld een bominslag (zie foto) of ze waren het afspreekpunt voor verzetsmensen enzovoorts.

We zijn als Groen en Heem samen met de andere clubs op zoek naar verhalen van die bomen die ons en anderen iets kunnen vertellen over die tijd.

De ingezonden voordrachten, lang of kort, worden door een jury met kennis van de natuur, bomen, erfgoed en heemkunde beoordeeld. De jury kiest uit deze persoonlijke, familie- of buurtverhalen een bijzondere getuigenis. De winnende boom wordt tijdens de feestelijkheden van Valkenswaard Viert door de Kinderburgemeester van Valkenswaard, Billy de Wit, onthult als: De Valkenswaardse bevrijdingsboom 2024.

Deze en mogelijk andere voorgedragen bomen, worden opgenomen in de gemeentelijke monumentale en waardevolle bomenlijst als te beschermen Groene Erfgoed Getuige.

Er komt een tijd dat mensen die de oorlog en bevrijding nog meemaakten zijn overleden.

Deze Groene Erfgoed Getuigen kunnen dan het verhaal nog zeker decennia levend houden.

Hebt U, kent u zo'n verhaal, mag ook via overlevering van familie of bekenden, stuur het in. We zijn erg benieuwd.

Stuur een e-mail met uw korte of langere het verhaal met foto en precieze standplaats voor 1 september 2024 op naar: Bevrijdingsboom-vw2024@freedom.nl of meldt het via het bekende e-mailadres: info@groenenheem.nl

Dit initiatief wordt gesteund door de stichting Valkenswaard Viert en de gemeente Valkenswaard.

De boomkikker is meer dan ooit aanwezig, ook bij Valkenhorst

De boomkikker was in Nederland zeldzaam, maar dankzij een flinke investering in het landschap en een grote dosis enthousiasme, zijn de leefgebieden van de boomkikker weer op peil en gaat het veel beter met de boomkikker. Ook bij ons in de buurt zijn ze te vinden onder andere in het natte gebied bij Valkenhorst.

Mondelinge Bijeenkomst bomenbeleidsplan Gemeente Valkenswaard

Op 30 april 2024 heeft Adviesbureau Alles over Groenbeheer uit Veldhoven samen met Gemeente Valkenswaard een bijeenkomst georganiseerd over het 'Bomenbeleidsplan' voor Valkenswaard in het IVN gebouw aan de Bosstraat. Groen en Heem was mede uitgenodigd om hierover mee te praten, het inzicht en de expertise van de deelnemers werd belangrijk geacht als input voor het 'Bomenbeleidsplan' van Valkenswaard.

Na enige vertraging om de high-tech presentatie-apparatuur aan de praat te krijgen, kwam de avond op gang. Als inleiding werd de ontstaansgeschiedenis van Alles over Groenbeheer uit de doeken gedaan en aangegeven waar hun deskundigheid ligt.

Dat gaat behoorlijk breed over verschillende gebieden zoals van het maken van plannen voor het aanleggen van nieuw groen en nieuwe bomen tot aan de beoordeling van welke verbeteringen aan bestaande bomen en hun groeiplaatsen zouden kunnen worden doorgevoerd.

Dit doen zij voor zowel beleidsmakers als groenbeheerders, waarbij ze de daaruit volgende projecten ook voor hen kunnen uitvoeren.

De deskundigheid van de genodigden werd op een moderne manier aangesproken, namelijk door middel van een app op de smartphone. Degenen die er geen hadden konden er hiervoor eentje lenen van de organisatie.

Op het grote presentatiescherm kwamen daartoe 1 voor 1 een groot aantal stellingen te staan, die via de app konden worden beantwoord, veelal ja of nee, voor of tegen. Op het scherm kwamen dan steeds de verzamelde resultaten van de deelnemers te staan van de zojuist aangeboden stelling. Dit allemaal anoniem, het ging dus om het gemiddelde van de groep : mee eens of mee oneens.

Tussen de stellingen door werden door de deelnemers ideeën geopperd en besproken, alsmede keuze mogelijkheden door de organisator voorgelegd, zodat deze een idee kon krijgen welke richting men vond dat een "Bomenbeleidsplan" op zou moeten.

Daarbij legde hij uit wat de voor- en nadelen zijn van de verschillende soorten bomen en gecultiveerde varianten, afhankelijk van toepassing en plaatsing. Bomen met een naam bestaande uit 3 latijnse termen achter elkaar moest je niet altijd nemen, want die zijn niet vruchtbaar, geven geen nectar of stuifmeel, en daar hebben vliegende insecten dus niets aan.

Al met al zal Alles over Groenbeheer met de input van de deelnemers het "Bomenbeleidsplan" voor Valkenswaard

kunnen gaan optimaliseren, zodat er in de gemeente in de toekomst een evenwichtige voorraad bomen in de openbare ruimte kan verschijnen.

Zitting bij Raad van State over uitbreiding met horeca bij Rijtuigenmuseum aan de Molenstraat.

De vraag die aan de orde kwam na beroep door Groen en Heem en omwonenden was of het Valkenswaardse Rijtuigenmuseum in de toekomst ook feesten en partijen mag organiseren voor grote groepen? Naar de mening van Groen en Heem bedreigen de horeca-activiteiten de omliggende natuur in het stiltegebied de Malpie. Daarnaast is Groen en Heem van mening dat er op oneigenlijke gronden wordt beweerd dat er geen nadelige stikstofuitstoot, door o.a. de vele verkeersbewegingen, plaatsvindt op het toch al fors met stikstof overbelaste Natura 2000-gebied.

Oranje gekleurde akkers in april

In de maand april zagen we twee oranje gekleurde akkers waar gebruik was gemaakt van het omstreden bestrijdingsmiddel Roundup (Glyfosaat). Het middel is verwoestend voor de biodiversiteit en het vernietigt bijna alles. In Europa is het gebruik toegestaan voor nog eens 10 jaar, ondanks alarmerende berichten dat er een verband is tussen het gebruik in de landbouw en de ziekte van Parkinson. In Frankrijk wordt het verband wetenschappelijk erkend.

Een van de akkers waarop het middel is gebruikt ligt tussen speeltuin Geenhoven en de Lijsterbeslaan in Valkenswaard. Het andere perceel bevindt zich achter Tuincentrum Coppelmans. Beide percelen zijn in eigendom van een projectontwikkelaar uit Waalre en worden verpacht aan een landbouwbedrijf uit Bergeijk.

De provincie Noord-Brabant heeft het gebruik van Glyfosaat verboden op gronden die door de provincie worden verpacht. Groen en Heem heeft melding gemaakt bij de gemeente

Valkenswaard en verzocht om, in navolging van de provincie, het gebruik te verbieden voor door de gemeente verpachte gronden. Het is nog niet duidelijk of de gemeente het verzoek honoreert.

Het gebruik door particuliere eigenaren kan wettelijk niet verboden worden maar gebruik ervan op een akker vlakbij een speeltuin waar vele, vele kinderen verblijven en tegen een woonwijk aan is toch gezien de aanwezige gezondheidsrisico's onaanvaardbaar en we hopen dat de gemeente Valkenswaard zich tot het uiterste zal inspannen om het gebruik proberen tegen te gaan.

Vernielingen landschappelijk erfgoed, bolle akker en holle weg

Het cultuurhistorisch provinciaal beschermde akkercomplex Smelen en Loonderakker bevindt zich aan de Weegbree in Valkenswaard. Vanaf Valkenswaard naar het gehucht Loon loopt nog een van de weinige holle zandpaden van Brabant met aanwezige kenmerkende steilranden.

Een bolle akker is een vanuit het midden glooiende akker. Het effect is in de middeleeuwen kunstmatig ontstaan door een bepaalde wijze van ploegen en had ten doel de afwatering te optimaliseren. Door bij het ploegen de grond steeds inwaarts op het perceel te keren, bereikte men deze hoogteverschillen.

Groen en Heem heeft zo'n 4 weken geleden bij de gemeente een handhavingsverzoek ingediend omdat zowel de bolle akkers als het zandpad met de steilranden volledig naar de vernieling worden geholpen doordat landbouwverkeer, rigoureus en niets ontziende met zeer zwaar materiaal de akkers steeds vernielen door het bemesten en verspreiden van bestrijdingsmiddelen, waaronder Glyphosaat.

Het zandpad wordt dan als toegangsweg gebruikt, hetgeen gezien ook de vele regenbuien, nagenoeg onmogelijk is. Zie het eerder artikel in dit bulletin.

De foto's laten duidelijk de vernielingen zien. In 2016 heeft de gemeente al de nodige herstelwerkzaamheden laten verrichten. Voor zover bekend zijn er door de gemeente nog geen effectieve maatregelen getroffen om verdere vernielingen te voorkomen.

Besluitvorming bestemmingsplan Eurocircuit weer uitgesteld

Op 27 juni jl. stond besluitvorming van het bestemmingsplan Eurocircuit op de agenda van de gemeenteraad. Verder in dit bulletin kunt u meer lezen over wat Groen en Heem van het plan vindt.

Het resultaat van de raadsvergadering, waarbij in onze ogen sprake was van een bedroevend, onthutsend, beschamend niveau, was dat vaststelling van het bestemmingsplan werd uitgesteld waarbij de verantwoordelijk wethouder Theo Geldens naar huis werd gestuurd. De raad was van mening, althans zo werd het gebracht, dat de wethouder zich niet aan de raadsopdracht van juli 2021 had gehouden met als gevolg dat de beide crossverenigingen feitelijk zouden worden benadeeld in de crossmogelijkheden.

Los van hoe Groen en Heem naar het voorliggende plan stond, was, naar onze mening wel degelijk aan de raadsopdracht voldaan. De opdracht luidde: scenario 2; vaststellen van het huidige, legale vergunde gebruik. Met andere woorden, uitgaande van de activiteiten zoals vastgelegd in de milieuvergunningen van 1993 en dus niet, zoals tijdens de raadsvergadering herhaaldelijk beweerd door verschillende raadsleden, van het feitelijke huidige gebruik.

De door de rallycrossvereniging naar voren gebrachte bewering dat men van 8760 crossuren terug moest naar 440 crossuren sloeg echt nergens op. De bewering werd gebaseerd op het bestemmingsplan uit 1977. Er is echter geen sprake geweest van een feitelijke toegestane vergunde situatie voor die 8760 crossuren. Klakkeloos werd de bewering door verschillende raadsleden herhaald, niet gehinderd door enige feitelijke actuele dossierkennis. De discussies waren, zoals gezegd, van een bedroevend, beschamend bedenkelijk (juridisch) niveau.

Met name werd duidelijk dat Samen voor Valkenswaard en Valkenswaard Lokaal geen enkel benul hadden van de juridische problematiek van het Eurocircuit. Men riep maar wat en liet duidelijk merken gespannen te

zijn voor het, alleen op eigen belang uit zijnde, (rendements)karretje van de rallycross-vereniging.

Wat bovendien opviel was dat meer geluid- en milieuoverlast voor omwonenden en natuurbelangen bij de voorstemmende raadsleden er kennelijk niet toe doen. Als de crossverenigingen maar hun zin krijgen, daar ging het vooral om.

In hoeverre de raad en de crossverenigingen zichzelf in eigen voet hebben geschoten zal de toekomst uitwijzen. Wat vooraf duidelijk vaststaat is dat verdere juridisch verantwoorde uitbreiding van crossactiviteiten uiterst twijfelachtig is.

Voor de gemeenschap in Valkenswaard betekent het weer dat het een zeer hoge financiële kostenpost met zich meebrengt, een onverantwoorde, ondoordachte verspilling van belastinggelden.

Nieuwe nestkastjes in centrum Valkenswaard: 'Veilige haven voor vogels'

Het IVN en de gemeente Valkenswaard hebben in het centrum van Valkenswaard een nestkastje geplaatst, aan de pergola. De afgelopen periode zijn er meerdere kastjes opgehangen in het centrum. Wethouder natuur Theo Geldens: "Deze nestkastjes zijn een veilige haven voor onze vogels om te nestelen en te broeden, wat kan helpen om de dalende trend in vogelpopulatie te keren." Verder zegt Geldens: "Het is belangrijk dat we ons ervan bewust zijn goed voor vogels te zorgen. Ze helpen in het bestuiven van planten, verspreiden zaden en houden insecten onder controle." Jan Schutjes van het IVN Valkenswaard vult aan: "Kortom: vogels zijn cruciaal voor een gezond ecologisch evenwicht."

In een tijd waarin de natuurlijke omgeving van veel dieren onder druk staat, neemt de gemeente Valkenswaard actieve stappen om de lokale vogelpopulatie te ondersteunen. "Dit gebeurt door acties te organiseren waarbij gratis mezenkastjes of mussenvilla's worden uitgereikt, maar ook door het zelf ophangen

van vogelhuisjes in de omgeving. Hiermee willen we niet alleen de biodiversiteit bevorderen, maar ook bewustzijn creëren over het belang van vogels voor onze ecosystemen" aldus Ad Lavrijssen, senior groenbeheerder bij de gemeente.

Een gezonde vogelpopulatie kan helpen bij het voorkomen van plagen en ziekten. Vogels zoals mezen zijn natuurlijke vijanden van veel schadelijke insecten, waardoor de noodzaak voor chemische bestrijdingsmiddelen afneemt. Dit draagt bij aan een gezondere leefomgeving voor zowel mens als dier. "Door samen te werken aan het behoud van onze natuurlijke wereld, kunnen we een gezondere en duurzamere toekomst creëren voor iedereen", eindigen Geldens en Schutjes samen. Interesse in gratis mussenvilla's of mezenkastjes?

Mail naar groen@valkenswaard.nl

[Bron: Valkenswaard 24 13-01-2024](#)

Archeologen graven naar historie van De Brand in Valkenswaard

Afgelopen weken is opgravingsbedrijf BAAC uit Den Bosch bezig geweest met archeologisch onderzoek aan de Wilde Wingerd in de wijk Het Gegraaf van Valkenswaard. Hier vernieuwt woningbouwcorporatie Woningbelang de verouderde woonflats.

Het gebied wat nu is onderzocht, is van groot belang om meer te weten te komen over de bewoningsgeschiedenis van Valkenswaard. Uit historische bronnen kan opgemaakt worden dat het plangebied ter plaatse van het oude buurtschap Brand ligt. De hoofdweg ('Brandstraatje') van dit buurtschap loopt centraal van oost naar west door het plangebied en ligt min-of-meer op de locatie

van de huidige straat Wilde Wingerd. In de 15e eeuw lagen er in 'in den Brant' een zevental hoeven, met daarbij ook een eigen smederij, weverij, herberg en brouwerij. Het grootste deel van de boerderijen en grond in de Brand was vanaf 1575 in eigendom van de welgestelde valkeniersmeester Jan Gragtmans. Laatste genoemde stierf in 1683 in herberg 'de Crol', aan het einde van het Brandstraatje. Na de oorlog werden de huizen afgebroken en vervangen door kleine woonflats die inmiddels ook alweer gesloopt zijn.

Bij het archeologisch onderzoek zijn in vrijwel het hele plangebied diverse sporen van bewoning aangetroffen, die hoorden bij het gehucht Brand uit de periode late middeleeuwen-nieuwe tijd, 1300-1950. Het gaat om meerdere resten van gebouwen waaronder een plaggenhut, (afval)kuilen, meerdere waterputten, erfgreppels, muurfunderingen, uitbraaksleuven, aardewerk, leer, glas, hout en metaalvondsten etc.

De oudste sporen dateren uit de late middeleeuwen (1300-1500) en zijn ten zuiden van De Wilde Wingerd teruggevonden. Het gaat om twee plaggenputten, waterputten met een schacht van gestapelde plaggen op een houten karrenwiel. Onderin deze putten is aardewerk uit deze periode gevonden. Naast de waterputten is een plaggenhut gevonden, een kleine woning of hut. Vermoedelijk bevindt de rest van het erf zich onder zalencentrum De Graver.

Nog eens twee plaggenputten zijn voor de korte gevel van de meest oostelijk gelegen boerderij gevonden (ten zuiden van De Wilde Wingerd). Op basis van het gevonden

aardewerk kunnen deze putten in de zestiende en zeventiende eeuw gedateerd worden. Van de boerderij resteren nog de bakstenen funderingen van het woonhuis. Daarachter lagen de stallen waarvan ook nog resten zijn bewaard gebleven.

Ten noorden van De Wilde Wingerd zijn tot nu toe de resten van drie boerderijen teruggevonden. Deze resten bestaan uit delen van de bakstenen funderingen, maar ook uit kuilen en lagen met sloopafval. Op de drie erven zijn één plaggenput en vier waterputten met een bekleding van baksteen gevonden. De bakstenen putten zijn vermoedelijk in de negentiende eeuw aangelegd en in de twintigste eeuw gedempt met huisraad zoals potten en pannen van metaal, theepotten, glazen flesjes, borden en kopjes van aardewerk, schoenen, maar ook baksteenpuin en dakpannen. Onderin de plaggenput werd nog een voorwerp van leer gevonden. Dit is met grond en al uit de put geschept en zal door de specialist op kantoor uitgerepareerd worden, gedetermineerd en geconserveerd. We weten dus nog niet wat het voor een voorwerp is.

Het land achter en naast de erven is bewerkt voor landbouw. Hiervan zijn spitsporen en grondverbeteringskuilen teruggevonden. Het archeologisch onderzoek zal in week 31 worden afgerond en dan gaat het puzzelen binnen verder. Uiteindelijk zullen de resultaten in een uitgebreide rapportage voor het publiek toegankelijk worden gemaakt.

[Bron: Valkenswaard 24 14-06-2024](#)

Staatsbosbeheer transformeert landbouw-enclave op Strabrechtse Heide tot natuur

Staatsbosbeheer is gestart met de transformatie van een voormalige landbouw-enclave op de Strabrechtse Heide, tot een natuurlijk gebied. De werkzaamheden, die lopen van september 2023 tot januari 2024, hebben tot doel de vochtige heide te herstellen.

Om de juiste omstandigheden te creëren voor de ontwikkeling van vochtige heide, wordt

gemiddeld 10 tot 15 cm van de voedselrijke bovengrond verwijderd. Dit draagt bij aan het ontstaan van voedselarme en vochtige omstandigheden, essentieel voor de groei van vochtige heide.

Een brede slenk van zuid naar noord zal worden gecreëerd, waardoor meer water wordt vastgehouden en kwelstromen worden bevorderd. Ook zullen bestaande greppels worden gedempt. Daarnaast wordt tijdens de looptijd van het project een vogelkijkhut aangelegd, gefinancierd door middel van crowdfunding.

De werkzaamheden omvatten het klepelen van delen die ontgraven worden, gevolgd door het afgraven van circa 10.500 m3 grond. Een deel hiervan wordt gebruikt om greppels te dempen, terwijl het overige deel wordt afgevoerd naar andere locaties. De inrichting van het project wordt mede mogelijk gemaakt door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de provincie Noord-Brabant.

[Bron: Heeze-leende24 22-04-2024](#)

Zo zeldzaam was het dat we hier noorderlicht konden zien

Vrijdag 10 mei bevond het noorderlicht zich boven Nederland. Dat het noorderlicht zo zuidelijk komt, is een erg zeldzaam verschijnsel, meldt het KNMI. Het werd veroorzaakt door een zeer krachtige geomagnetische zonnestorm, die tot stand kwam door een serie uitzonderlijk grote verstoringen in de wind op de zon. Het noorderlicht werd door heel veel mensen waargenomen in onze regio. Zo ontvingen we veel foto's vanuit onder meer Cranendonck en Valkenswaard.

Op 10 mei bereikte vanaf ongeveer 19.00 uur de storm de aarde en werd het magneetveld sterk vervormd. Hierdoor was het mogelijk om het noorderlicht, dat veroorzaakt wordt door deeltjes die in het verstoorde magneetveld versneld worden, in Nederland waar te nemen. Om 23.30 uur was de piek in activiteit. Doordat het helder weer was, konden veel mensen het noorderlicht zien vanuit Nederland.

Meestal als het noorderlicht vanuit Nederland wordt gezien, bevindt het verschijnsel zich boven het zuiden van Scandinavië en de Noordzee, en is dan vooral zichtbaar aan de noordelijke horizon vanuit Nederland. Op 10 mei was vrijwel de hele lucht gekleurd in ons land. De maximale kracht van deze storm tijdens de piek, gemeten door middel van een wereldwijd netwerk van geomagnetische observatoria, en uitgedrukt in de Hp30-index, was 11,3. De laatste zware storm van de afgelopen jaren had een index van 8,7 (april 2023). In oktober 2003 hadden we voor het laatst een gebeurtenis met ongeveer vergelijkbare waarde van de Hp30-index, namelijk 11,7.

De bron van het licht zijn geladen deeltjes in het magneetveld van de aarde die met hoge snelheid de atmosfeer bereiken. De deeltjes komen in beweging als het magneetveld wordt verstoord door de deeltjes afkomstig van de zon. De deeltjes botsen met zuurstof en stikstofatomen- en moleculen. De energie van deze botsing komt vrij in de vorm van het noorderlicht. De botsing van de deeltjes vindt plaats tussen ongeveer 100 en 600 kilometer hoogte.

Het noorderlicht zelf is vooral erg mooi, maar de oorzaak -de zonnestorm- kan stroomstoringen veroorzaken, en de communicatie en navigatie van het vliegverkeer verstoren. Het KNMI heeft in opdracht van de overheid een ruimteweeralarmeringsservice opgezet. Het KNMI brengt 24 uur per dag, zeven dagen per week de effecten en gevaren van ruimteweer in kaart. We monitoren de situatie in de ruimte en vergroten het bewustzijn bij vitale sectoren over de mogelijke effecten.

Ook de zonnestorm van 10 mei is door het KNMI gemonitord, vanaf 8 mei werd al een storm verwacht door onze experts en vanaf de ochtend van 10 mei en gedurende het verloop van de storm zijn partners geïnformeerd. Voor nu lijkt het erop dat alle satellietssystemen en elektriciteitsnetwerken wereldwijd deze storm goed hebben doorstaan.

[Bron: Valkenswaard 24 31-01-2024](#)

158 vierkante kilometer natuur – en bosgebieden verloren in Brabant

In de periode tussen 2013 en 2022 is de oppervlakte van natuur- en bosgebieden met bijna 2,5 procent (158 vierkante kilometer) afgenomen. Dat is vergelijkbaar met 1,5 keer de oppervlakte van Den Haag. Ook de hoeveelheid agrarisch gebied nam af, voornamelijk in Brabant.

Een groter deel van Nederland is nu bebouwd gebied. Dit blijkt uit de Natuurlijk kapitaalrekeningen van het CBS.

De hoeveelheid bebouwd gebied – grond voor wonen, industrie en infrastructuur – is met 277 vierkante kilometer toegenomen (3,4 procent). Deze toename is ten koste gegaan van de oppervlakte van natuurlijke en agrarische ecosystemen. De afname van agrarisch gebied was in vierkante kilometers (178) groter dan de afname van de natuur- en bosgebieden, maar relatief gezien kleiner (0,9 procent vergeleken met 2,5 procent).

Natuur- en bosgebieden veranderden vooral in bebouwd en agrarisch gebied. Er ontstond echter ook nieuw natuur- en bosgebied vanuit voornamelijk agrarisch gebied. Per saldo is meer natuur- en bosgebied veranderd in bebouwd en agrarisch gebied dan andersom.

Binnen de natuur- en bosgebieden is de oppervlakte van natuurlijk grasland het meest afgenomen met 131 vierkante kilometer, gevolgd door bosgebieden (-36 vierkante kilometer) en duin- en kustgebieden (-21 vierkante kilometer). Zowel heide- en stuifzandgebieden als moeras- en

veengebieden namen daarentegen toe met 15 vierkante kilometer.

De afname van natuur- en bosgebieden is regionaal niet gelijk verdeeld. De oppervlakte natuur- en bosgebied is het meest afgenomen in de provincies Zuid-Holland (60 vierkante kilometer) en Fryslân (44 vierkante kilometer). In Drenthe, Overijssel, Noord-Brabant en Limburg nam de oppervlakte natuur- en bosgebied toe tussen 2013 en 2022.

In 2022 had Gelderland de grootste oppervlakte natuur- en bosgebied. Relatief gezien had Overijssel het grootste agrarische gebied en Zuid-Holland het grootste bebouwde gebied. Fryslân had het grootste areaal water, mede doordat een groot deel van de Waddenzee binnen de Friese provinciegrenzen valt.

In 2022 was ruim 45 procent van de oppervlakte van Nederland agrarisch gebied. Nederland bestaat voor ruim een kwart (10,7 duizend vierkante kilometer) uit akker- en tuinbouwgebied. Natuur- en bosgebied is de kleinste hoofdgroep met bijna 16 procent van de landoppervlakte. Hierbinnen zijn bosgebieden de meest voorkomende natuurgebieden. Bebouwde gebieden besloegen in 2022 meer dan 20 procent van de totale oppervlakte van Nederland. In Noord-Brabant is zo'n 64 vierkante kilometer minder agrarisch gebied ontstaan tussen 2013 en 2022.

[Bron: Cranendonck 24 11-05-2024](#)

Leerlingen maken buurthuis groener

Eind november vorig jaar ging een bijzonder duurzaamheidsproject van start. Leerlingen van Were Di Drie begonnen met de uitvoering van hun vergroeningsplan voor het buitenterrein van buurthuis 't Huukske.

Zij kregen daarbij hulp van de buurtvereniging, gemeente Valkenswaard, Du Pré groenprojecten en partners van samenwerkingsverband Samen Valkenswaardig. Inmiddels zijn de

werkzaamheden dusdanig afgerond dat het terrein op donderdagmiddag 20 juni van 15.00 tot 18.00 uur officieel in gebruik genomen gaat worden. Om 15.30 uur houdt wethouder duurzaamheid Rens Pijnenburg een toespraak over zijn ervaringen met het project.

Vanaf april 2023 hebben leerlingen van Were Di Drie hard gewerkt aan een projectplan over het verduurzamen van buurthuis 't Huukske. Tijdens het traject bleek dat het verduurzamen van het buurthuis nog wat te ingewikkeld was. Daarom is er gekozen om te kijken naar het vergroenen van het buitenterrein.

Maar van uitstel komt zeker geen afstel. De leerlingen van Were Di Drie hebben alle ideeën gebundeld en daar één projectplan voor het buitenterrein van gemaakt. Buurthuis 't

Huukske was er blij mee enb is er mee aan de slag gegaan.

Het buitenterrein heeft een behoorlijke opfrisbeurt gekregen. Met speciale verharding die water doorlaat, ruimte voor onderhoudsarme planten aan de randen en regentonnen voor waterbesparing, is het terrein een stuk groener. Er zijn drie parkeerplaatsen zijn aan de zijkant geplaatst, zodat scootmobielgebruikers gemakkelijk toegang hebben tot de voordeur en het terras.

Buurthuis in het centrum

Buurthuis 't Huukske is belangrijk voor de buurt. Sinds 1990 wordt het gebouw waar 't Huukske is gevestigd verhuurd aan de buurtvereniging, die exploitatie en beheer volledig in eigen handen heeft. Voorzitter Jos van Glabbeek: "Deze duurzame plannen passen ook bij de functie van ons buurthuis. We willen bereikbaar zijn voor alle inwoners in ons 'werkgebied' en laten zien wat er mogelijk is."

Bron: [Valkenswaards Weekblad 19-06-2024](#)

Informatief

Hieronder geven we het artikel integraal weer zoals dat gepubliceerd is in het Eindhovens Dagblad van 16 mei 2024.

Geliefd én verguisd: de onvermijdelijke stem van milieuvereniging Groen en Heem

San van Suchtelen

VALKENSWAARD - Milieuvereniging Groen en Heem roept prestigieuze Valkenswaardse trekpleisters als de paardenboulevard en het Eurocircuit een halt toe, door gebrekkige vergunningen met succes aan te vechten. Ze worden daarvoor gekoesterd, maar ook verguisd. 'De natuur heeft zelf geen stem. Dus nemen wij het woord.'

PREMIUM
Bestuursleden Susanne Peeters (rechts) en Ton Zwerts van milieuvereniging Groen en Heem
© Kees Martens/DCI Media

Valkenswaard was bijna uitgeroepen tot Evenementenstad van het Jaar, mede dankzij de vele evenementen en grote internationale publiekstrekkingen zoals de koningsklasse van de motorsport op het Eurocircuit en de Champions League van de hippische sport op de paardenboulevard bij Borkel en Schaft.

Hoewel het dorp veel prestige ontleent aan deze arena's, hebben hun evenementen een aanzienlijke impact op de omliggende natuur. Dit kwam de laatste jaren duidelijk naar voren toen een rechter plannen voor de groei of het legaliseren van deze sportarena's verwierp omdat ze vaak in strijd waren met natuurwetgeving.

In de rechtszaal staan stevast de gemeente Valkenswaard als vergunningverlener en de bezwaarmakers van Groen en Heem tegenover

elkaar. Deze belangenbehartiger van groen, schone lucht en cultuurhistorisch erfgoed is actief in meerdere gemeenten ten zuiden van Eindhoven en wordt geliefd en gekoesterd door liefhebbers van natuur, milieu en rust. Tegelijkertijd wordt de club ook verguisd door bezoekers, deelnemers en aanhangers van evenementen die ermee in de knel komen. Wat drijft deze vereniging, die zo'n 170 leden telt en door de rechter al vaak in het gelijk werd gesteld?

Stem van de natuur

„Laten we gelijk één misverstand uit de wereld helpen: we zijn niet óveral tegen, zoals je hier nog wel eens mensen hoort beweren”, zegt bestuurslid Susanne Peeters. „We zijn ook niet tegen het Eurocircuit, de paardenboulevard of welk evenement dan ook. Maar we zijn wel tegen aantasting van de natuur en luchtkwaliteit. En tegen de verrommeling van het landschap. We zijn vooral ook vóór bescherming van onze prachtige natuur, die dat niet zelf kan afdwingen.” De lokale politiek wijst ontwikkelaars en de gemeente onvoldoende op hun verantwoordelijkheid om de natuur te beschermen. Dus doen wij het.

Susanne Peeters, bestuurslid Groen en Heem Natuur, milieu en erfgoed hebben volgens Peeters geen stem in de besluitvorming, als het erop aankomt. „Als de gemeente het groen moet afwegen tegen een 'hoger' belang als woningbouw of een abstracte waarde als een vestigingsklimaat. Daar zijn wetten en mensen voor nodig. Gelukkig zijn er regels om de grenzen aan te geven. Maar je hebt ook mensen nodig om ontwikkelaars en overheden op die regels te wijzen. De lokale politiek kan of doet het niet of onvoldoende. Dus nemen wij onze verantwoordelijkheid.”

Balanceeract

De vergunningsaanvragen brengen de gemeente Valkenswaard in een lastig parket. Het overeind houden van zowel de eigen rijke natuur als de prestigieuze evenementen die deze natuur bedreigen, wordt steeds meer een balanceer act. Aan de ene kant vormt de natuur

het 'groene goud' dat gezien wordt als de 'achtertuin van Brainport'. Aan de andere kant wil Valkenswaard het publiek juist in deze natuur kunnen vermaken, het liefst met trekpleisters die naast bezoekers ook werkgelegenheid opleveren. En de gemeente is ervan overtuigd dat dit laatste haalbaar is, zoals blijkt uit de gebiedsvisies. Echter, in de praktijk loopt de gemeente steeds vaker aan tegen Natura 2000-wetgeving, die haaks staat op haar ambities.

Stekker eruit

Dat de wal uiteindelijk het schip keert, blijkt bijvoorbeeld uit het plan voor een groot gastenhotel pal naast de paardensportarena van Jan Tops. Na afwijzingen door zowel de Raad van State als de provincie, staat de komst van het hotel nu op losse schroeven. Onlangs trok de organisatie van het paardenmen-event Driving Valkenswaard voor het tweede achtereenvolgende jaar de stekker uit het toernooi, omdat deze de daarmee gepaard gaande stikstoflast niet kon verwerken. Driving Valkenswaard dreigde al eerder met een mogelijk vertrek uit Valkenswaard.

De gemeente heeft inmiddels steeds meer moeite om de plannen zo in de bestemmingsplannen te verwerken dat deze voldoen aan de juridische eisen van de Raad van State. Het gemeentebestuur heeft het bestemmingsplan Eurocircuit nog altijd niet vastgesteld, omdat dit door steeds veranderende milieuregels gedateerd, en dus juridisch aanvechtbaar is. Kortom, de motor van de vrijetijdseconomie van Valkenswaard hapert.

Rommelen met de regels

Volgens Groen en Heem dreigt het buitengebied met de door hen betwiste plannen te 'verrommelen' en 'onverantwoord te verstedelijken'. Maar het gaat ook mis bij het compenseren van stikstoflast", legt voorzitter Lambert de Brouwer uit. „Een voorbeeld: een buitenlandse ondernemer koopt hier een verlaten Borkels boerderijtje op, om daar een grote paardenfarm te beginnen. De stikstoflast die daarmee gepaard gaat, compenseert hij met de vergunde last van een varkensbedrijf dat daar al jaren weg is. Dat mag niet op die manier. Maar omdat hij dat vakkundig in de aanvraag verstopt, merkt de gemeente dat niet meteen en krijgt hij zijn vergunning.”

Men huurt bureaus in om gerommel met de regels in de aanvraag weg te moffelen. Wij herkennen die getruce teksten inmiddels Ton Zwerts, bestuurslid Groen en Heem

Volgens De Brouwer ging het zo ook bij Tops. „Ook hij 'rommelde' bij de aanvraag voor dat hotel met salderingsregels." Bestuurslid Ton Zwerts: „Wij zijn inmiddels bekend met die trucs. Je herkent de teksten waarmee ze je het bos in proberen te sturen. Wij prikken daar doorheen en maken dan bezwaar. De rechter kan dan niets anders dan ons in het gelijk stellen en de indiener vragen om zijn werk opnieuw te doen.”

Vooroverleg

Toch trommelen ze zich bij Groen en Heem niet op de borst als dat gebeurt. Een rechterlijke streep door een betwist plan is geen doel op zich. De vereniging zou liever vaker in een voorstadium bij plannen worden betrokken om de gang naar de rechter te voorkomen.

Peeters: „Dat zou een hoop frustratie, teleurstelling en werk van ontwikkelaars schelen. Maar belangrijker: dan zouden we samen kunnen nadenken over een duurzamer plan dat de natuur wél respecteert.”

‘Aan de tekentafel bij sommige ontwikkelaars’ sleepte Groen en Heem inmiddels de nodige ‘deals’ uit het vuur. Zo kon een villaproject in het dorp doorgaan mét behoud van een aantal monumentale bomen. Een route voor Solexritten werd op verzoek van de vereniging om in plaats van door het Leenderbos gelegd. En in natuurgebied de Malpie kwam een minder breed en minder stikstofgevoelig fietspad, dan vooraf gepland. De Brouwer: „In Bergeijk en Cranendonck hebben we weten te voorkomen dat motorcrossers en terreinwagens natuurgebied konden verwoesten.” Kom vaker vóóraf met ons praten; dat kan een gang naar de rechter schelen.

Ton Zwerts, bestuurslid Groen en Heem

Zwerts: „Dat zou veel vaker kunnen, als men ons eerder aan tafel uitnodigt. Maar dat willen de meeste ontwikkelaars niet, uit vrees dat hun droom door ons wordt ‘uitgekleed’. Toch zou dat voor hen wel de beste weg zijn, denken wij. Beter een uitgekleed en goed plan dan geen plan, omdat de rechter het van tafel veegt.

Hoe zouden de paardenboulevard en het Eurocircuit eruitzien, als het aan Groen en Heem lag? Ton Zwerts: „We zouden het bouwvlak kleiner maken, meer bomen en natuur beschermen en harde grenzen stellen aan commerciële activiteiten. Uiteindelijk moet het wel passen in de omgeving en moeten omwonenden weten waar ze aan toe zijn. In het bestemmingsplan Eurocircuit dat dit jaar door de raad moet, houdt de gemeente de deur voor nieuwe activiteiten nog altijd op een

kier. Die kier moet eruit, wat ons betreft. Anders blijven omwonenden in onzekerheid. Als dat niet verandert, moet je niet raar opkijken als we elkaar weer bij de rechter zien.”

Heb je ooit rapporten gezien die die economische waarde van de paardenboulevard in cijfers uitdrukt?

Lambert de Brouwer, bestuurslid Groen en Heem

Maar zijn het Eurocircuit en Tops’ arena nog wel ‘Champions League-waardig’, gelet op de belangen waar Groen en Heem voor staat? De Brouwer: „Misschien niet, maar hoe erg is dat? Wat schiet Valkenswaard nou werkelijk op met de status van die boulevard en arena’s? Prestige, dat is waar het de gemeente om te doen is. Pronken met de eigen naam tussen die van Monaco, Miami en Abu Dhabi. Heb je ooit rapporten gezien die de economische waarde van de paardenboulevard in cijfers uitdrukten? Hoeveel mensen uit Valkenswaard werken daar? Tops laat zijn gasten het liefst in dat hotel op zijn eigen terrein overnachten. Die komen echt niet shoppen in het centrum hoor.”

Weerstand

Ondanks alle inzet en overgave voor een beter beschermde natuur, wordt de strijd van Groen en Heem niet door iedereen in dank afgenomen. Elke keer wanneer de rechter Valkenswaard of ontwikkelaars na tussenkomst van de groenbehartiger terugfluit, wordt de vereniging in het ‘publieke debat’ op social media als ‘kop van jut’ weggezet.

Of al die weerstand het allemaal waard is? „We zijn niet de laatste generatie die het met deze planeet moet doen”, zegt Susanne Peeters. „En dus hebben we er veel voor over om die planeet ook voor toekomstige generaties leefbaar te houden. Zoals gezegd; dat gaat niet vanzelf. Daar moeten we voor knokken. En ja, dat levert bij sommigen ook weerstand op. Maar desondanks merken wij juist steeds meer steun en begrip voor onze opstelling. De groep die vindt dat de ongeremde groei moet stoppen, wordt groter. Dit alleen al maakt de strijd voor ons meer dan de moeite waard.”

Reactie Gemeente Valkenswaard:

De gemeente Valkenswaard erkent in een reactie op dit verhaal dat het soms strijdige

belangen met elkaar moet afwegen. „Om daar uit te komen, kan het nodig zijn dat iedereen wat water bij de wijn doet. Uiteindelijk hoop je dat alle partijen zich in de uitkomst kunnen vinden, dus ook Groen en Heem.

Wij investeren als gemeente juist veel in overleg vooraf. Ook met Groen en Heem gaan we bewust vooraf de dialoog aan, om de kwaliteit van de plannen te verbeteren. Wat het bestemmingsplan Eurocircuit betreft, staat er geen enkele deur meer op een kier voor nieuwe recreatieve activiteiten.”

Reactie Brabantse Milieufederatie:

Het komt vaker voor dat milieuverenigingen strijdige vergunningen aanvechten, maar Groen en Heem is er volgens de Brabantse Milieufederatie wel ‘uitzonderlijk succesvol mee’.

Volgens de federatie koppelt Groen en Heem parate juridische en dossierkennis aan een strategie om altijd met ontwikkelaars en overheden in gesprek te blijven, maar houdt het tegelijk de gang naar de rechter als slot achter de deur. Ook is Groen en Heem volgens de BMF geholpen ‘met een zeer actieve voorzitter, die er veel tijd in steekt’. De federatie denkt daarnaast dat Groen en Heem aan gezag en slagkracht heeft gewonnen sinds het besloot om de krachten te bundelen met andere verenigingen in de regio.

[Bron: ED 16-05-2024](#)

Bijeenkomst BVM2: Naar een kleiner, maar fijner Eindhoven Airport

Op 25 mei jl. vond in de Leemhoef in Knegsel een bijeenkomst plaats over de ontwikkelingen Eindhoven Airport. Vooral het advies van de Commissie van Geel werd geëvalueerd. Het advies van van Geel is inmiddels al weer 5 jaar oud en de vraag was; waar staan we nu? Gaat het goed op de huidige wijze? Is het advies van Geel op een aantal punten al niet achterhaald? Het algemene gevoel is dat het traag gaat en mondjesmaat. De ervaring wijst eveneens uit

dat de luchtvaartmaatschappijen de sterkst remmende factor zijn, niet het vliegveld zelf.

Met de Commissie van Geel was afgesproken dat de geluidsruimte zou worden teruggebracht, in 2023 zou het 30% minder moeten zijn. Nu na vijf jaar is de conclusie echter dat er 5% eraf is. Het is dus uitermate twijfelachtig of de 30% in 2023 gehaald gaat worden. Ook is het streven naar 30% minder CO2. Goede bedoelingen, maar eveneens twijfelachtig of het zal lukken.

Femke Dingemans, directeur van de Brabantse Milieu Federatie, ging in op het stikstofverhaal. De BMF heeft, samen met Natuurmonumenten en MOB (de club van Johan Vollenbroek) een zaak tegen Eindhoven Airport gewonnen. De rechter vindt dat Eindhoven Airport een natuurvergunning moet hebben en dat de maatregelen, die er nu liggen, onvoldoende zijn. BVM2-voorzitter Wim Scheffer rondde af met een overzicht. De meerwaarde van Eindhoven Airport voor de regio is en blijft beperkt. Ook uit het recente reizigersonderzoek komt naar voren dat het vooral een vliegveld is voor uitgaand vakantieverkeer, en vooral voor mensen van buiten de regio.

Het standpunt van BVM2 in de vergadering was dat Eindhoven Airport zijn ambities alleen kon waarmaken door minder te vliegen. Het vliegveld is gewoon te groot voor de regio. Het remt (bijvoorbeeld) de woningbouw. Als voorbeeldgetal werd een aantal van 25.000 tot 30.000 fossiele vluchten in 2030 genoemd. (nu zijn dat er 40.500).

BVM2 riep de aanwezigen op om BVM2 te komen versterken, waarbij iedereen welkom is. De BVM2-presentatie is aangevuld met een aantal links naar artikelen op de BVM2-site en met een schematisch overzicht van de klimaatgetallen. De presentatie is te downloaden via [BVM2-Knegsel-18-Naar-een-kleiner-maar-fijner-EA toegevoegde-links-1.pdf](#)

Activiteiten

Excursie Wasven

Op zaterdagmiddag 20 april organiseerde Groen & Heem een excursie naar het Wasven in Eindhoven.

Stadsboswachter Kees van Grevenbroek leidde ons rond en vertelde enthousiast over de diverse landschapstypes en het onderhoud daarvan. Opvallend waren de vele monumentale bomen in het gebied die helaas niet ongeschonden de tijd hebben doorstaan zoals de 265 jaar oude plataan die in brand is gestoken enkele jaren geleden.

We sloten af met een kopje koffie en gebak in het restaurant en kijken terug op een geslaagde excursie!

Vogelexcursie 19 mei 2024.

Op eerste pinksterdag 19 mei hebben we onder leiding van Jacques van Kessel een leerzame vogelexcursie gehouden. Door de hevige regenval van de afgelopen tijd waren laarzen geen overbodige luxe,

Vanaf de parkeerplaats bij Driebruggen bij de Tongelreep maakten we een wandeling van ruim 2 uur door dit prachtige natuurgebied waar de afgelopen jaren veel werk is verzet. Tijdens de wandeling hebben wij maar liefst 35 vogelsoorten gehoord en sommige ook gezien.

De blauwborst hebben we gezien. De wielewaal gehoord en gezien, wat uniek is. Deze vogel laat zich nauwelijks zien. De Grote Bonte specht, boompieper, boomklever. Koekoek en de tjiftjaf. Natuurlijk de vinkjes, roodborsten, winterkoning, koolmezen en Nijlganzen.

Naast vogels laat het gebied ook zeldzame soorten planten zien waaronder zonnedauw. Helaas hebben exoten ook hun weg in het gebied gevonden en is de Japanse Duizendknoop gezien. Hoewel het wild zich niet fysiek liet zien waren veel sporen van zwijnen, bevers gezien en werd de vos letterlijk geroken.

Wij kijken terug op een leerzame excursie!

Colofon

Groen en Heem Actueel is het drie maandelijks orgaan van de vereniging Groen en Heem Valkenswaard en omstreken.

Correspondentie adres

Groen en Heem Valkenswaard e.o.
Postbus 567, 5550 AN
Valkenswaard
Tel.: 040-22 60 010
info@groen-heemvalkenswaard.nl
www.groen-heemvalkenswaard.nl

Redactie

Eindredactie en Lay-out :
Bas Verbeek

Redactieleden:

Lambert de Brouwer, Ton Zwerts

Financieel

IBAN: NL17TRIO0391081616
KvK: 40235293

Aanwijzingen voor auteurs zijn op aanvraag verkrijgbaar bij de hoofdredacteur. Artikelen dienen digitaal te worden aangeleverd.

Adreswijzigingen

Kunnen worden doorgegeven aan de ledenadministratie:
info@groen-heemvalkenswaard.nl

© 2024 Groen en Heem
Valkenswaard e.o.